

Når er det bra å bruke digitale bøker i barnehagen?

Se fagfilmen her:

Åse Alstad, Senter for flerspråklige barn og unge i Sandnes kommune
Trude Hoel, Nasjonalt lesesenter ved Universitetet i Stavanger
Margrethe Jernes, Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger
Katarzyna Tunkiel, Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger

Barn elsker høytlesing og vi vet at høytlesing både gir felles opplevelser og er positivt for barnas utvikling og læring. I denne videoen vil dere få høre om når det kan være **spesielt bra** å bruke digitale bøker, som er tilgjengelige på flere språk, i barnehagen. Det er mest vanlig å bruke papirbøker til høytlesing i barnehagen. Men, med de mulighetene som digitalisering gir, kan det være både lurt og gøy å bruke ulike måter å lese sammen på – **i tillegg til** papirboka. Både barn og ansatte setter pris på varierte formidlingsformer. Dette kan dreie seg om bruk av både bøker, sanger og bilder (KD, 2017, s. 49).

I digitale bøker er det ofte mulig å velge hvilket språk boken skal leses på, som i dette utdraget fra boken *Ulla* av Anna R. Folkestad som først blir lest på litauisk og deretter på norsk. Som vi så i denne filmen, gir digitale bøker barn som ikke har norsk som morsmål, mulighet til å få høre favorittboken sin lest opp på eget morsmål i barnehagen. Dette kan være fint for de flerspråklige barna som får hørt og vist frem morsmålet sitt. Det kan òg være spennende for de andre barna, som kan høre en kjent fortelling både på norsk og på andre språk.

Oppslag fra boka *Ulla* av Anna R. Folkestad

Vi vet at det skaper begeistring og glede når barna får oppleve høytlesing på sitt eget morsmål. På denne måten kan vi si at barnehagens mangfold av språk blir speilet i trygge rammer i barnehagen. Samtidig får hele barnegruppen erfare språklig mangfold og variasjon i praksis. Digitale bøker på ulike språk gjør det dessuten enkelt for hele personalet å bidra til at språklig og kulturelt mangfold kan være en berikelse for hele barnegruppen. Jeg trenger for eksempel ikke å kunne lese arabisk, når jeg har tilgang til en digital bok med arabisk oppleserstemme, som dette eksempelet fra *Ulla*. Og når alle barna kjenner boken fra før, fordi vi har lest den sammen på norsk i barnehagen, blir det ekstra spennende å høre den samme boken på arabisk.

Å bruke digitale bøker på ulike språk, kan òg bidra til å involvere flere av de ansatte i barnehagens lesepraksiser. Ansatte med et annet morsmål enn norsk kan velge å lese bøkene høyt på eget morsmål, **eller** de kan velge å lytte til bøker på norsk eller andre språk. Dette er også en mulighet for ansatte som synes det er vanskelig å lese høyt. De kan la fortellerstemmen lese fortellingen, og så kan de selv delta i samtalene om boka, **sammen** med barna.

Digitale bøker kan òg enkelt vises frem på storskjerm, som vist i denne illustrasjonen der vi nesten føler at vi er inni boka siden skjermen er plassert så lavt. Dette gjør at alle får se bildene i boka like godt, og så slipper vi forhandlinger om sitteplasser og rop om at «jeg ser ikke noe».

Illustrert av Tilde Hoel Torkildsen

En praksis med høytlesing i fellesskap, både på norsk og andre språk som finnes i barnegruppen, skaper fellesskapsfølelse, og er inkluderende for alle barn. **Både** inkludering og fellesskapsfølelse er viktig i barnehagen.

Når alle klarer å se bildene i boka, skaper det vilkår for gode samtaler. Det bidrar til felles forståelse, barna kan kommentere og stille spørsmål, og de ansatte kan fylle ut og skape gode rammer. I samtaler rundt boka kan barna få uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter (KD, 2017, s. 48). Dessuten vil sånne erfaringer kunne bidra til barnas felles lek.

Digitale bøker som er tilgjengelig på flere språk åpner også for samtaler om og utforskning av mer enn innholdet i boka, som for eksempel skriftspråket. I bøker på ulike språk kan vi utforske både uvante bokstaver og ulike alfabet, igjen er bildeeksempelet hentet fra boka Ulla, med arabisk skriftspråk. Animasjonene og lydeffektene som finnes i noen digitale bøker, kan også bidra til barnas opplevelser og forståelse av fortellingen.

Digitale bøker er ofte tilgjengelige på ulike digitale enheter som for eksempel datamaskin, mobil og nettbrett, som bildet viser. Digitale bøker er på denne måten tilgjengelige til enhver tid, også i barnas hjem. Noen digitale bøker og boksamlinger er gratis og kan deles med foreldrene. Da kan de òg involveres i lesingen. Når barna er hjemme, kan foreldrene lese de samme bøkene som blir lest i barnehagen. Og har de et annet morsmål enn norsk, kan de lese bøkene på sitt eget språk. Dette kan motivere foreldre til å lese sammen med sine egne barn.

Å lese ei digital bok sammen med en voksen hjemme, er ikke det samme som passiv skjermbruk. Høytlesing gir **alltid** gode vilkår for nærhet og for å bygge relasjoner.

Referanse

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen- innhold og oppgaver.*

Nasjonalt lesesenter
Universitetet i Stavanger